

BERLYN, den 14. September.

Toen Zijne Majesteit de Koning heden morgen, op den gewonen tijd zich, ter dagelijksche afdoening van zaken, naar deszelfs kabinet wilde begeven, gleed Hoogstdezelve, op den derwaarts leidenden Kleinen trap, uit, en viel zoo ongelukkig, dat het regter been onder het linker schoof, waarvan het gevolg was, dat er eene eenvoudige breuk plaats had, ongeveer een handbreed boven den regter enkel. Kort hierop verscheen de geneesheer *Wiebel*, die dadelijk

aan de geneesheer *von Gräfe* en de geheimraad *Hufeland*, en deze drie geneesheeren maakten tot geruststelling van het publiek, het volgende bekend:

Eerste bericht. Z. M. de Koning heeft heden, toen Hoogstdezelve, naar gewoonte, ter waarneming der dagelijksche werkzaamheden, eenen trap, die naar het kabinet loopt, afging, eenen val gedaan, waarbij het regterbeen gebroken is. De toestand is naar omstandigheden wel, en volkomen geruststellende.

Berlijn den 12. December 1826.

Hufeland, Wiebel, v. Gräfe.

Tot heden avond 6½ ure, is er niets gebeurd, waardoor het gunstige bericht, aan het slot, eenige de minste verandering zou moeten ondergaan. Z. M. is allezins rustig en gevat, en het mede hierbij gevoegde bericht, zal alle verdere bezorgdheid wegnemen.

Tweede bericht. In den toestand van Z. M. heeft zich sedert heden morgen geene wezenlijke verandering voorgedaan; alleen is er dezen avond eene, in dergelijke omstandigheden gewone, echter zeer matige koorts bij gekomen. Den 14. December 1826, des avonds hal f 7 ure.

Hufeland, Wiebel, v. Gräfe.

Van den 15. December.

Zijne Majesteit de Koning heeft den vorigen nacht zacht gesluimerd, tegen den morgen hield de koorts geheel op. De dag verliep bijna zonder pijn, en tegen den avond kwam er eene nog geringere koorts, dan gisteren. De toestand van den voet is gewenscht.

— Men zegt, dat de nieuwe kerken-agenda zal worden herzien, en daarna door den Koning, die zich als opperbisschop beschouwt, overal zal worden ingevoerd.

PARYS, den 16. December.

De ultra-bladen erkennen heden, dat hunne tijdingen van de inneming van Oporto en de omwenteling te Lissabon voorbarig zijn geweest. Zij hopen echter, dat een en ander spoedig zal plaats hebben, en de Engelschen te laat zullen komen. Een der ultra-bladen meldt nu weder, dat de rebellen bij Abrantes een korps constitutionele troepen overloop hebben geworpen en alzoo op den regter-oever van de Taag waren gekomen, zoodat Lissabon nu voor hen openlag.

Het ministeriele avondblad spreekt het bericht tegen, dat er orders aan de militaire divisien zijn uitgevaardigd, om troepen naar Baijonne te zenden. Hetzelfde deelt ook de aanmerkingen der Engelsche dagbladen op de aanspraak des Konings mede en zegt te gelooven, dat de Engelsche ministeriele *Courier* de zaak meest van de rechte zijde beschouwt.

(Zie artikel Londen.)

De markies van *Moustiers*, laatstelijk Fransch ambassadeur te Madrid, is te Parijs terug. Men spreekt van eene lange conferentie tusschen hem en den heer *de Villèle*. Deze ontziet hem, naar men verzekert, wijl hij vreest, dat de markies, die een dapper ultra is, in de kamer der afgevaardigden, waarvan hij lid is, openingen van zijne zending zal geven, welke grootelijks onaangenaam zouden zijn. De ultra's zwaaijen, in hunne bladen, den markies den grootsten lof toe, wijl hij zekere instructien van het ministerie te Parijs niet gevolgd heeft. Dit bewijst, volgens hen, op nieuw, dat hij een onvolgzaam koningsgezantde is. Zij geven verder te verstaan, dat de markies ongelijke instructien ontving, naar men gist andere van den minister van buitenlandsche zaken, *Damas*, en andere van den president van den raad van ministers, *de Villèle*. Den minister *Damas* beschouwen de ultra's als hunnen vriend. Eene andere oorzaak der lofspraak op den markies is welligt, dat hij, tijdens zijne ambassade te Madrid, de wenken van het hoofdbestuur der jezuiten te Parijs gevolgd heeft. De ministeriele bladen houden zich ten aanzien van Portugal zeer dicht. Alleen het *Drapeau Blanc* (hetwelk men als den vertrouweling van den minister van buitenlandsche zaken beschouwt) zegt, dat, zoo Spanje aangevallen wierd, Frankrijk de verdediging van hetzelfde zou op zich nemen. Een ultra-blad zegt van zeer goeder hand te weten, dat een minister heeft verkald, dat hij zijne spijt niet verkroppen kon, dat de minister *de Villèle* op eigen gezag verbindtenissen met Engeland heeft aangegaan, welke men niet vervullen kan zonder Frankrijk te onteeren.

De ultra's eischen onstuimiglijk, dat Frankrijk aan Engeland den oorlog verklaren en de zegepraal van het rojalismus verzekeren zal. Het algemeen deelt deze oorlogzuchtigheid geenszins, maar wenscht integendeel vuriglijk, dat Frankrijk met Engeland ernstig zal medewerken om Spanje ten aanzien van Portugal tot rede te brengen.

Brieven uit Madrid melden, dat de heer *Lamb*, ambassadeur van Engeland, op het punt stond om te vertrekken. Stellige berichten daaromtrent heeft men intusschen nog niet. Volgens het ministerieel avondblad, zou men den 12. te Madrid niets bepaalds omtrent den voortgang der Portugeesche rebellen geweten hebben. Er liepen in die hoofdstad de tegenstrijdigste geruchten. Alleen wist men, dat de Portugeesche deserteurs van Alagarven in Alentejo zich vereenigd hadden met die, welke den kant van Estremoz binnen Portugal gedrongen waren.

— In een liberaal blad leest men het volgende: Als Engeland, op het eerste sein, twintig regementen naar Lissabon laat vertrekken; als hetzelfde met oorlog dreigt, denkt men dan, dat hetzelfde die gewichtige besluiten, die buitengewone maatregelen genomen heeft, alleen met oogmerk om den markies van *Chaves* en mijn heer *Silveira* uit Portugal te verjagen? Als eerste gevolg kan dit niet twijfelachtig zijn, maar verder? wie zal men diets willen maken, dat Engeland dan alleen slechts de wacht bij de Spaansche grenzen zal gaan betrekken, om de vernieuwing van eenen aanslag te beletten, dien men heeft gestuit? En de kosten van de expeditie, van den oorlog, zullen die goedwilliglijk door Engeland gedragen worden, is hetzelfde gewoon die te betalen? Op Portugal kan het die niet verhalen. En weet men ook niet, uit hetgeen de Engelsche ministers in het parlement gezegd hebben, dat men Spanje en geenszins den markies van *Chaves* voor de aanranding van Portugal verantwoordelijk stelt.

— Het blijkt, dat er zich niet 13,000, maar slechts 1300 man guerillas bij de Portugeesche rebellen bevinden.

— Sommigen beweren hier reeds, dat de geheime bevelen, welke twee uit Engeland afgezondene schepen hebben, daarheen zullen strekken, om de bemagtiging van Cuba te bevorderen, ten eind eene zekeren borgtogt van Spanje in handen te krijgen.

LISSABON, den 5. December.

Kamer der afgevaardigden. — Zitting van den 4.

De minister van buitenlandsche zaken deelt een verslag mede, nopens de betrekkingen van Portugal met de vreemde mogendheden. Hij verklaart, dat Engeland de meest vriendschappelijke gevoelens heeft doen blijken, en voegt er bij, dat deze mogendheid alleen genoegzame middelen bezit, om de natie tegen alle hare vijanden te beschermen. Van den anderen kant heeft het Fransche gouvernement het tegenwoordige staatsgestel van Portugal erkend; de instructien, welke Rusland, Oostenrijk en Pruisen aan hunne zaakgelasten hebben gegeven, zijn allezins voldoende. Ten gevolge der bekende kuiperijen van Spanje en der laatste gebeurtenissen, heeft het gouvernement den Spaanschen gezant te Lissabon doen weten, dat zijne betrekkingen als zoodanig ophielden, tot dat hij gepaste ophelderingen zou gegeven hebben. Den Portugeeschen gezant te Madrid is in last gegeven, van het Spaansche gouvernement te vorderen genoegdoening, niet meer in woorden, maar in daden, en mondeling te verklaren, dat, ingeval deze genoegdoening niet zoodanig was als men verlangde, de Engelschen, natuurlijke bondgenooten en oprechte vrienden van Portugal, het alsdan zouden op zich nemen om dezelve te verkrijgen, en dat het gouvernement, door de kamers gemagtigd om vreemde troepen in te nemen, dezelve reeds van het Engelsche gouvernement had aangevraagd, overeenkomstig het tusschen de beide natien bestaande trakaten.

De minister vervolgt en zegt, dat de apostolische junta het Spaansche kabinet beheerscht, dat dezelve ongelukkig in Portugal betrekkingen had, en dat men dezelve moest beschouwen als de grootste geesd der monarchien en het eerlooste eedgespan tegen de monarchen en de beschaving van Europa. Het gouvernement, zeide hij, was volledig ontderrigt van alle plannen der oproerlingen en zelfs van hun plan van aanval; hetzelfde heeft die aan het Spaansche gouvernement medegedeeld, hetwelk, in plaats van hen te verstrooijen, dezelve heeft bijeen gelaten, zoodanig zelfs, dat de eed, dien zij hebben gedaan om de regten van den infant don *Miguel* te verdedigen, onder de bescherming der Spaansche overigheid is afgelegd geworden. De Minister leest die acte, welke, zegt hij, de zedelijkheid volkomen leert kennen van diegenen, welke, bij overlijden van don *Miguel*, de Prinses van *Beira* tot opvolgster bestemmen, welke, door haar huwelijk met een vreemdeling, zelf vreemdelinge is geworden. Hij leest de acte, te *Magisso*, na eene plegtige misse, uitgevaardigd. Hij eindigt met te zeggen, dat, vermits hij zich over het staatkundig gedrag van den Franschen gezant te Madrid, met betrekking tot Portugal, beklagd had en de aanklagte van gewigt was, het noodig was dat de kamer het antwoord hoorde, hetwelk door den heer *de Moustiers* aan den graaf *de Villa-Réal* was gegeven, toen deze zich te Madrid tot hem vervoegde, en hem kennis gaf van al hetgeen Spanje deed. Hij leest werkelijk een merkwaardig antwoord en voegt er bij, dat hij hoopt, dat het Fransche gouvernement eindelijk dezen ambtenaar zal terugroepen. (Dit is gebeurd, gelijk men weet.)

— De heer *Leomil* stelt voor te verklaren, dat het vaderland in ge-

hare zusteren luidruchtig verhef. Wij zouden ons vergenoegd hebben om in een vrouwelijken kring (gelijk wij meermalen deden) onze ervaring omtrent hare zamenstelling en werkzaamheden mede te deelen, en slechts den lachlust onzer gemeenzaamste vrienden ten haren koste op te wreken, indien zij zich dezer dagen door geene prijs-uitschrijvingen, bekroonningen en opdragen met alle uiterlijke vertooning aangekondigd had; of zelfs, indien zij op eene ernstige tuchtiging, haar door het Advertentieblad ter dezer zake toegediend, slechts niet door een harer toiken hare verdediging had doen op zich nemen, en met eenen hardnekkigen, onverbeterlijken hoogmoed hare ingebeelde waarde had trachten te verheffen!

Ik heb dan eenmaal, tijdens een kort verblijf te Rotterdam, eene der vergaderingen van deze wijsbegeerte en fraaije letteren beoefenende Maatschappij bijgewoond. Mijn gastheer bragt mij derwaarts. Ik vernam echter, dat men ook voor eenen drinkpenning, aan den suppoost, kon binnen treden. Eene zwarte wolk van tabaksrook kwam ons tegen. Aan het einde der lange zaal stond het spreekgestoelte, waar rondom eenige vrouwelijke toehoorders in een dikken damp gezeten waren. Voor het spreekgestoelte stond een verheven zetel, waarop zich weldra de voorzitter plaatste. Zijne mede-directeuren vlijden zich ter linker- en rechter zijde van hem neder. In het midden en aan de beide wanden der zaal, stonden groene tafels van het eene einde tot het andere; aan deze tafels zaten de rookende leden, met heele en halve wijnflesschen voor zich. Alles, indien men den achtergrond bedekt had, zou het aanzien van een verkoop-beijert ten platte lande verkregen hebben. De voorzitter liet den hamer vallen; de pijpen werden uitgeklopt, de glazen nog eens vol geschonken, en de spreker trad op.

Ik trof het dezen avond, zeide men mij, zeer gelukkig. Een geleerde zón het woord voeren. Hij zette op den catheder den ronden hoed op het hoofd en liet zich nu en dan een glas wijn aanreiken. Ik zal noch zijnen naam noemen, noch zijn werk beoordeelen.

Gedurende de voorlezing trof, nu van deze, dan van gene zijde, een roepend *psst!* mijne ooren. Ik zag rond, en ontwaarde nu hier, dan daar, een opgestoken vinger, somtijds door een anderen vinger halverwege afgedeeft. Ik vroeg mijnen gastheer de beteekenis van dit gebaarderspel, en hij fluisterde mij in, dat een geheele vinger een geheele flesch wijn, een ten halve afgedeeft vinger een halve flesch wijn opontlood. Inderdaad, ik zag een kennelijken hospes, met heele en halve flesschen onder de armen en in de handen, gereed om de dorstigen te laven. Zij betaalden hun gelag, schonken hunne glazen in en zelden zich weder tot luisteren.

Toen de vergaderde menigte bemerkte, dat de spreker het einde zijner rede naderde, werden hier en daar de tabakszolen weder uit den zak gehaald, de pijpen gestopt en op de komforen gelegd, ter einde bij het uitblazen van het verlangde: „Ik heb gezegd!” door den spreker, zonder tijdsverzuim de zaal op nieuw met den nauwelijks opgetrokken tabaksdamp van alle soorten te kunnen vervullen.

Maar hooger klom mijne verbazing, toen de voorzitter, na het aftreden des sprekers, van zijnen zetel opstond en het woord nam. Hij overstelpte, ten aanhoore van allen, den redenaar met den uitbundigsten lof, die, zonder de handen voor de oogen te houden, of zich van die loftuiling beleefdlijk te verschoonen, hem lijdzaam aanhoorde en nauwelijks voor zich keek. Eene zoo verregaande onwelvoegelijkheid aan de zijde des voorzitters, eene zoodanige onbeschaamdheid aan de zijde des geprezenen, verontwaardigde mij een oogenblik. De voorzitter sprak ongehinderd voort. Na zich in den lof des redenaars te hebben uitgeput, kwam het behandelde onderwerp aan de beurt, dat even zeer eene aanprijzende beoordeeling ten deele viel; en, na ongeveer een kwartier uurs prijzens en beoordeelens, eindigde de zonderlinge toespraak, die men *replique* noemt te, met een verrassenden kwinkslag, die door eene donderende toejuiching der opgetogen aanhoorders achtervolgd werd.

Nu woelde en drong alles gedurende eenigen tijd door een. Daar hoorde men roepen: „Jan! een flesch!” Elders: „Piet! eene pijp!” Verder: „Klaas! een glas punsch!” Sausijzenbroodjes en koekjes werden te koop geveut, chocolad- en slompkopen aangeboden. Alles was ter beoefening der wijsbegeerte in de weer.

Eensklaps liet de voorzitter den hamer weder vallen; hij beval stilte, en de rust werd hersteld. De rookers en drinkers zaten weder aan de tafels, doch legden de pijpen nu niet neder. Er werd gesmoekt en gedampt, dat men den laatsten der drie of vier poeten, die achtereenvolgens optraden, niet meer zien, maar slechts hooren konde, als eene stem uit de wolken.

Elk dezer drie of vier poeten, die men met den naam van Bijdragers onderscheidde, door den voorzitter op hunne beurt, ter mededeeling hunner lettervruchten, opgeroepen, werden, even als de hoofdspreker, niet slechts door een luidruchtig handgeklap beloond, maar door den voorzitter, ieder in 't bijzonder, met eene breede lofspraak, ten ieders aanhoore, bedankt. Wij hopen dat een of twee jonge lieden, aan wie onder anderen deze openbare lof toegezwaaid werd, daarbij toch gebloosd zullen hebben. De tabaksrook verhinderde ons dit te zien. Deze lofspraken of *repliques* werden meestal met eenen snaaksken zet besloten, die den lachlust der vervrolijkte vergadering deed ontwaken: zij klapte, stampte en schaterde den voorzitter hare bewondering toe.

Somtijds betreden hier ook vrouwen het spreekgestoelte. Dezen avond echter had zulks tot ons leedwezen geen plaats. Ook zij worden, zonder eenige terughouding of inschikkelijkheid, door zulk eene openbare lofspraak in haar bijzijn ten toon gesteld.

Eindelijk ving het waagstuk aan, waarop ieders oogen en ooren schenen te wachten. De laatste heer bijdrager was van het spreekgestoelte afgetreden, toegesicht en door den voorzitter belofsedend. Nu zette deze op eens zich schrap, en trok al het gesproken, al het gehoorde van dezen avond samen en maakte er een geheel van in zijne slotrede. Alle de verschillende onderwerpen, die behandeld of bezongen mogten zijn, smolt hij tot een, en zoo verre konden zij met geen mogelijkheid uit elkander loopen, of hij verbond ze en bragt ze in aanraking. Dat was in den volsten zin *Verscheidenheid* en *Overeenstemming!* Stel eens, dat de eene spreker den sterrenhemel beschouwd had; dat de andere over de erwtesoep had gesproken: de voorzitter zón niet verlegen gestaan hebben! De sterren aan den hemel en de erwten in de soep zón hij hebben doen overeenstemmen, al ware het slechts omdat beide rond zijn; en al had hij dan ook eindelijk de erwten aan den hemel en de sterren in de soep gegooit, de opgetogen menigte zón hem met handgeklap en voetgestamp hebben toegesjuicht.

Zulke zottentijen hebben mijne oogen gezien — mijne ooren gehoord.

Te huis gekeerd zijnde, vroeg ik mijnen gastheer eenige opheldering wegens deze kluchtige Maatschappij, en hij bekende mij dat hij zelf daarvan lid was. Hij verhaalde mij hoe dezelve aanvankelijk een nederig gezelschap van weinige burgerlijke vrienden geweest was, die zich onderling met een praatje over verschillende onderwerpen schuldeloos vermaakten; dat deze vriendenkring zich al spoedig eene zinspreuk gegeven had; meerdere leden had aangenomen; spreekbeurten vastgesteld, en zich eindelijk met al hare timmerlieden, metselaars, loodgieters, smeden, behangers, schoenmakers en mandemakers (overigens onbesproken en ijverige ambachtslieden) in eene Maatschappij ter beoefening van wijsbegeerte

en fraaije letteren had herschepen. Dat eenige halve geleerden en ettelijke mislukte dichters, die elders geen fortuin maken konden, zich aan het hoofd dezer vereeniging hadden gesteld; dat men vervolgens, zoo wel buiten als binnen de stad; de voornaamste en beroemdste mannen des vaderlands tot leden van verdienste had verkozen, en dat deze, meestal met de innerlijke gehalte van dit wijsgeerig ligchaam onbekend, zich deze verkiezing hadden laten welgevallen, zoo als men trouwens dergelijke aanbiedingen, beleefdheidshalve, niet weigert. Dat men al verder deze leden van verdienste, tot het vervullen eener spreekbeurt had uitgenoodigd, en dat er, dien ten gevolge, inderdaad nu en dan een beroemd redenaar of dichter voor die met pijpen en glazen gestoffeerde tafels was opgetreden. Door dezen kunstgreep had men ook een enkelen keer dezen of genen verdienstelijken man tot het aannemen van het bestuurderschap welen te vernederen.

Dusdanig waren de berigten, die ik inwon. Mijn gastheer, een man van smaak en oordeel, lachte even zeer als ik met die wijsgeerige en letterkundige herbergiers, en verklaarde mij eindelijk dat hij mij alleen ten huppent geleid had, om te zien welk eenen indruk de vertooning op mij zou maken.

Sedert ontvang ik zeldzaam schrijvens van mijnen vriend, zonder dat er een woordje van *Verscheidenheid* (zoo als men het bij verkorting noemt) in voorkomt. Zoo berigte hij mij voor geruimen tijd, dat men er nu eindelijk ook, in navolging van andere Maatschappijen, naar buiten werke wilde en een Programma ter prijsuitschrijving gereed had. — Ongevoelig hadden in diezelfde dagen heeren studenten der *Leidsche Universiteit* een Programma, dat, namelijk, hunner aanstaande maskerade verspreid, bij hetwelk men onder anderen de vertooning eener vergadering van het befaamde *Verscheidenheid* aankondigde. De vertooning en tentoonstelling had plaats. Binnen *Lejdens* muren, in den kweekhof van ware geleerdheid, werden de naburige *Aberiten* bespot en op een gespannen wagen, met declamerende mannen en vrouwen, met pijpen en wijnflesschen, met voorzitter en kastelein de straten rondgevoerd. Doch de morianen lieten zich niet blank wasschen: zij loofden met stalen voorhoofden hunne gouden medailles uit.

Zoo schreef mijn vriend mij kortelings, dat alle de leden des bestuurs zich als achtbare regenten hadden vereeuwigd; dat zij zich hadden doen portretteren en hunne beeldnissen in de kamer te pronk hadden doen hangen. Ik hield dit voor spotternij, maar het Advertentieblad bevestigde het als waarheid, en haafde er het hart aan op. Mijn vriend voegde er nevens, dat de kastelein de beelden van den voorzitter op den presidentalen zetel ter bezigtiging ten toongesteld had, en dat het beschijderde doek met algemeen handgeklap was begroet.

Zoo schreef hij mij eindelijk den afloop der prijsuitschrijving, en bepaaldelijk wegens die in het vak der poëzij. Men had de ingekomen prijsverzen, verstandig zoo het schijnt, aan eenige leden van verdienste ter beoordeeling gezonden. Deze keurden slechte verzen geen bekrooning, ook zelfs niet van eene Maatschappij als *Verscheidenheid* en *Overeenstemming*, waard. Maar dit oordeel was in tegenspraak met de meening des bestuurs, dat bekroonen wilde, opdragen schrijven wilde, boeken uitgeven wilde. In deze botsing van gevoelens redde zich het bestuur door zijne wijsheid. Het liet de leden van verdienste en hunne adviseeren hetgeen zij waren; het nam den arbeid op zijn eigen schouders, het benoemde nieuwe beoordeelaars uit zijn midden, en de uitgeloopte eerepenning werd aan een der dichtstukken toegekend, hetwelk, bij opening van het naam-bijet, bleek vervaardigd te zijn door den secretaris der Maatschappij zelve. — In de Advertentie-bladen dezer dagen vindt men almede deze bespottelijke geschiedenis (om haar geen anderen naam te geven) breedvoerig vermeld en ontsluitend.

En zie daar eene schets van de in- en uitwendige gesteldheid, de handelingen en verrigtingen van eene zich noemende Maatschappij ter beoefening van Wijsbegeerte en fraaije letteren. De kleuren dezer schets zijn niet aangezet; zij is naar waarheid geteekend.

Zoodanige genootschappen nu houden wij voor verderfelijk en schadelijk. Zij zijn het, die eene uitzondering maken op den regel, dat men, zoo al niet wijzer, ten minste er niet gekker om wordt, door lid van letterkundige vereenigingen te zijn.

Opmerkelijk is het inderdaad, dat binnen Rotterdam, waar misschien, in evenredigheid der bevolking, de meeste mannen van keurigen smaak, de waardigste beoefenaars onzer vaderlandsche letterkunde, dichters en redenaars van den eersten rang zich vereenigen, tevens een genootschap bestaat, zoo smaak- en kunstverwoestend, als er wellicht geen ander ergens aanwezig is.

Ik heb gezegd. De leden van *Verscheidenheid* mogen hunne pijpen weer aansteken.

Utrecht, den 15. December 1825.

A. Z.

Aan de Redactie!

Met zeer veel genoegen en belangstelling las ik in het 145 nummer nwer courant een zeer verstaanbaar en uit een gezet betoogje over het schadelijke dier loterijen, ten voordeele van buitenlanders, in ons koninkrijk, tegenwoordig aan de orde van den dag. De jaren, welke ik, met Gods hulp, mogt bereiken en het getal van zeven en zestig reeds te boven gaan, hebben mij zoo veel ondervinding doen verkrijgen, dat ik men zeg op al hetgeen de schrijver dienaangaande in het midden brengt heeft. Het heugt mij ook even gelijk hem, dat men zich te vreden hield met het wagen van een klein kansje in eene onzer te voren bestaande loterijen, zoo als ik eens met gunstig gevolg in de voormalige Utrechtsche loterij deed, en zie het daarom met bedroefde oogen aan 's man, in onze dagen, zoo vele vreemde kunstgrepen bezigt, om, bij wijze van *neef* gekende loterijen, het lieve, hoog noodige geld uit ons land te halen, en er buitenlandsche speculanten mede vet te mesten. Waar moet dat heen? vraag ik dikwijls aan mij zelve, als ik een nieuw plan van zulke loterijen aangeplakt zie? Hoe meer de behoefte zich doet gevoelen en het geldgebrek onder de hoogste en middelklasse toeneemt, hoe gretiger de menschen worden naar zulke gelegenheden, waardoor zij voor eene kleine opoffering, in eens boven *jan* kunnen komen. In voordeeler tijden, toen men door rijk en oppassendheid meer dan dagelijksch brood kon verdienen en ons lieve vaderland eens ware goudmijn was, hield men ook wel een klein achterdeurtje open om te zien of de fortuin langs dien weg eerder wilde binnenslijpen, dan door de groote voordeur; maar men zette toen zijn geheele vermogen zoo niet op het spel als thans. Waaghalsen en loshoofden zijn er altijd geweest en lijjaards, die naar rijkdom verlangen en streven, zonder er ooit door werkzaamheid en overleg naar te zoeken. Maar in onze dagen van meer algemeenen stilstand der burgerlijke verdiensten en het aangroeijen der ziel en ligchaam bedervende weelde, moet derzelve getal aanmerkelijk grooter worden. Zien en zagen wij niet reeds menig braaf en overleggend huisvader, bij het derven van toereikende middelen om voor zich en de zijnen een eerlijk en fatsoenlijk bestaan te vinden, het slagtoffer eener helse speelsucht, waartoe hij veelligt nimmer zón zijn gekomen, indien de verleidende en schoonschijnende hoop op fortuin hem daartoe geene gelegenheid had aangeboden in deze of gene loterij? Hoe weinig baat soms de kracht der rede en der overtuiging, bij den altijd begeeri-

